

КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 331.56

Косюга А.В., студентка 4 курсу
Факультету менеджменту та маркетингу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Проблемою будь-якої підприємницької діяльності це можливість у перспективі бути нараженими на ризик. Під ризиком Воронкова А.Е. розуміє потенційну небезпеку втрат, які випливають із специфіки тих чи інших явищ природи або видів діяльності людини [4]. Підприємницький ризик має об'єктивну основу внаслідок невизначеності зовнішнього середовища по відношенню до підприємця або до компанії. До основних елементів зовнішнього середовища відносяться економічні, політичні, соціальні, фінансово-кредитні та виробничо-господарські умови, в рамках яких компанія здійснює свою діяльність і до зміни яких вона повинна постійно адаптуватися. Невизначеність ситуації характеризується тим, що, в кінцевому підсумку, вона залежить від цілого ряду чинників, партнерів та осіб, поведінка яких не завжди можна точно спрогнозувати чи передбачити. Дане питання є дуже актуальним у наші часи і повністю підлаштовується під сучасні зміни. Метою даної роботи є аналіз підприємницьких ризиків, їх виявлення та способи мінімізації ризиків.

Під підприємницькою діяльністю розуміється самостійна, здійснювана на свій ризик діяльність, спрямована на систематичне отримання прибутку від користування майном, продажу товарів, виконання робіт або надання послуг особами, зареєстрованими в установленому законом порядку [6].

Підприємницький ризик – це ризик, що виникає при будь-яких видах підприємницької діяльності, пов'язаних з виробництвом продукції, реалізацією товарів і наданням послуг; товарно-грошовими і фінансовими операціями; комерцією, а також здійсненням науково-технічних проектів [4].

Складність класифікації підприємницьких ризиків полягає в їх різноманітності. Компанії схильні до ризику як при здійсненні поточної, операційної діяльності, так і при здійсненні стратегічної, довгострокової. Існують певні категорії ризиків, які впливають на всі види підприємницької

діяльності, але в той же час існують і специфічні ризики, що впливають лише на компанії, які функціонують в певних сферах діяльності.

Виходячи з джерел виникнення, все підприємницькі ризики можна розділити на внутрішні і зовнішні. Внутрішні ризики виникають безпосередньо в самій компанії. До зовнішніх ризиків відносяться ризики, які непідвладні компанії, тобто компанія не може надати на них вплив, а може тільки передбачати [5].

За часом впливу підприємницькі ризики можна розділити на короткострокові та постійні. Короткострокові ризики існують протягом певного проміжку часу і, в принципі, можуть бути чітко визначені. Постійні ризики безперервно загрожують підприємницької діяльності компанії в конкретному географічному регіоні або сфері комерційної діяльності [1].

За видами підприємницький ризик також можна поділити на виробничий, комерційний і фінансовий.

Виробничий ризик пов'язаний безпосередньо з господарською діяльністю підприємства, орієнтованої на отримання максимального прибутку шляхом задоволення потреб і запитів покупців відповідно до вимог ринку.

Комерційний ризик пов'язаний з комерційною діяльністю. Він виникає в процесі реалізації товарів і послуг, вироблених або куплених підприємством.

Фінансовий ризик пов'язаний з фінансовою діяльністю. Він виникає при здійсненні фінансових угод, виходячи з того, що в ролі товару виступає капітал, цінні папери, валюта [2].

На основі дослідження можна сформулювати власну класифікацію ризиків у підприємницькій діяльності, що представлена на рис. 1.

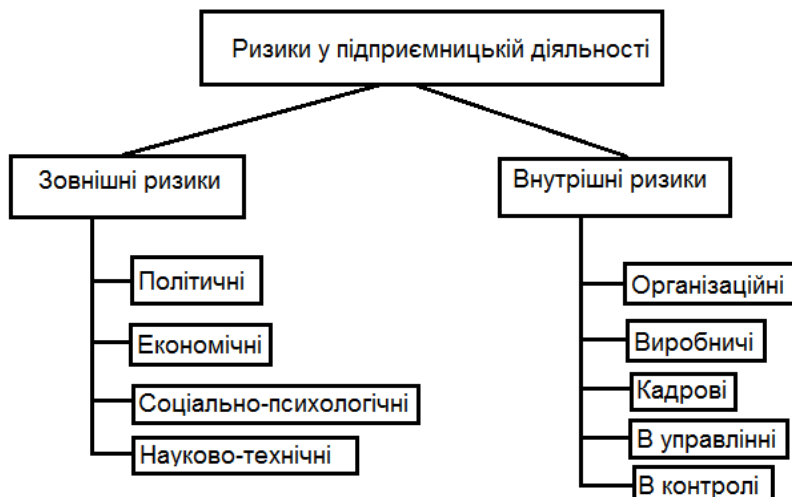

Рис.1. Класифікація ризиків у підприємницькій діяльності

На мою думку, ризики можна поділити на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні ризики пов'язані зі спричиненням збитків і неотриманням підприємцем очікуваного прибутку внаслідок порушення своїх зобов'язань контрагентами підприємця або через інші обставини, які не залежать від нього.

Внутрішні ризики залежать від здатності підприємця організувати виробництво і збут продукції, до них належать ризики, обумовлені діяльністю самого підприємства і його підлеглих.

Політичні ризики – це ризики націоналізації й експропріації, ризики трансферту, ризики розриву контракту, ризики воєнних дій та цивільних заворушень.

Економічні ризики – це ризики зміни економічної ситуації, ризики несприятливої кон'юнктури ринку, податкові ризики, ризики посилення конкуренції і галузеві ризики.

Соціально-психологічні ризики – це втрати соціально-психологічного характеру, які виникли в результаті прийняття необґрунтованих рішень щодо впровадження змін на підприємстві.

Науково-технічні ризики – це сукупність ризиків, які виникають у процесі наукових досліджень і науково-технічної діяльності.

Організаційні ризики пов'язані з можливою неправильною стратегією підприємства та плануванням роботи, що призвело до поганої організації діяльності підприємства.

Виробничі ризики – це ризики зниження продуктивності праці, втра-ти робочого часу, перевитрати або відсутності необхідних матеріалів, тощо.

Кадрові ризики – це небезпека втрати співробітників або зниження їх віддачі в результаті зниження вмотивованості персоналу.

Ризики в управлінні підприємством – це можливість невиконання частинисвоєї діяльності керівником організації, спрямованої на її економічний захист від небажаних свідомих або випадкових обставин, що наносять шкоди її діяльності.

Ризики в контролі трудового процесу – це ризики у неповноцінній перевірці стану умов праці, виявленні відхилень від вимог законодавства про працю, від стандартів безпеки праці, правил і норм охорони праці, рішень директивних органів, а також у перевірці виконання службами й підрозділами своїх обов'язків у сфері охорони праці.

Проведені дослідження дали змогу виділити основну класифікацію ризиків на підприємстві та проаналізувати підприємницький ризик загалом. Передбачення і своєчасне виявлення ризикових ситуацій, сприятиме своєчасному вирішенні проблем і перспективного розвитку підприємства.

Література

1. Варналій З.С. Основи підприємництва: Підручник / З.С. Варналій – Київ: Знання-Прес, 2002, 404 с.
2. Васильков В.Г. Організація виробництва: Навч. посібник / В.Г. Васильков – Київ: КНЕУ, 2003, 524 с.
3. Волкова Н.І. План маркетингу підприємства: Навч. посібник / Н.І. Волкова, Т.О. Окландер та інші. – Київ: Наука і Техніка, 2009, 160 с.

4. Воронкова А.Е. Підтримка конкурентоспроможного потенціалу підприємства: Навч. посібник / А. Е. Воронкова, В.П. Пономарьов, Г. І. Дібніс. – Київ: Техніка, 2000, 152 с.

5. Гончаров А.Б. Інвестування: Навч. посібник / А.Б. Гончаров. – Харків: Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2003, 330 с.

6. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : Навч. посібник / М. І. Камлик – Київ: Атіка, 2005, 432 с.

Автор статті

студентка 4 курсу

Косюга А.В.

групи 6.03.44.13.02

Науковий керівник

к.е.н., доцент

Бутенко Д. С.

д.е.н, професор, завідувач кафедри

підприємницької діяльності

Гонтарева І. В.

Опубліковано в авторській редакції